

Sprawa C-397/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

20 sierpnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Cour de cassation (Francja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

1 kwietnia 2020 r.

Strona skarżąca:

SR

I. Przedmiot postępowania głównego

- 1 Przedmiotem postępowania głównego jest środek zaskarżenia odnoszący się do czynności procesowych przeprowadzonych w ramach sądowego postępowania przygotowawczego wszczętego w związku z zarzutem popełnienia przestępstwa wykorzystania informacji poufnych. Skarżący kwestionuje w szczególności wykorzystanie danych dotyczących połączeń, do którego doszło na podstawie przepisów krajowych, które uważa on za sprzeczne z prawem Unii (dyrektywą 2002/58/WE), z Kartą praw podstawowych oraz z Europejską konwencją praw człowieka.

II. Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 2 Cour de cassation (sąd kasacyjny) uważa, że aby móc wydać orzeczenie w postępowaniu głównym, powinien zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na podstawie art. 267 TFUE z pytaniami dotyczącymi wykładni przepisów prawa Unii odnoszących się do nadużyć na rynku oraz możliwości pogodzenia tych przepisów z wymogami ochrony danych osobowych, jak również, w danym wypadku, możliwości tymczasowego utrzymania w mocy

skutków przepisów krajowych mających na celu zwalczanie takich nadużyć (gdyby przepisy te zostały uznane za sprzeczne z prawem Unii).

III. Pytania prejudycjalne

„ 1) Czy art. 12 ust. 2 lit. a) i d) dyrektywy 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku oraz art. 23 ust. 2 lit. g) i h) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (który to przepis zastąpił ten pierwszy od dnia 3 lipca 2016 r.), w związku z motywem 65 tego rozporządzenia, mogą stanowić dla krajowego ustawodawcy podstawę – zważywszy, że wymieniane informacje są objęte tajemnicą i że dotyczyłoby to ogółu ludności – do nałożenia na operatorów łączności elektronicznej obowiązku czasowego lecz uogólnionego zatrzymywania danych dotyczących połączeń, po to by organ administracji, o którym mowa w art. 11 dyrektywy i art. 22 rozporządzenia, gdy poweźmie uzasadnione podejrzenia, że pewne osoby wykorzystują informacje poufne lub dopuszczają się manipulacji na rynku, mógł zażądać od operatora przekazania istniejących zapisów danych o ruchu, jeżeli istnieją podstawy, aby przypuszczać, że te związane z przedmiotem czynności wyjaśniających zapisy mogą okazać się istotnym dowodem popełnienia przestępstwa, umożliwiając w szczególności odtworzenie kontaktów nawiązywanych przez zainteresowane osoby przed pojawieniem się podejrzeń?

2) Gdyby w związku z udzieloną przez Trybunał Sprawiedliwości odpowiedzią Cour de cassation (sąd kasacyjny) miał uznać, że francuskie przepisy dotyczące zatrzymywania danych dotyczących połączeń są niezgodne z prawem Unii, czy dopuszczalne byłoby tymczasowe utrzymanie w mocy skutków tych przepisów dla uniknięcia niepewności prawa i umożliwienia wykorzystania wcześniej zebranych i zatrzymanych danych do jednego z celów wskazanych w tych przepisach?

3) Czy sąd krajowy może tymczasowo utrzymać w mocy skutki przepisu krajowego umożliwiającego funkcjonariuszom niezależnego organu administracji odpowiedzialnego za prowadzenie czynności wyjaśniających w sprawach nadużyć na rynku uzyskiwanie, bez uprzedniej kontroli sądu lub innego organu administracji, informacji o danych dotyczących połączeń?”

IV. Ramy prawne

1. Przepisy prawa Unii

Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)

Artykuł 15 [Przepis ten został powołany, jednakże jego treść nie jest przytaczana we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym]

Dyrektywa 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku)

Artykuł 12 ust. 2 lit. a) i d)

„[...]”

2. Bez uszczerbku dla art. 6 ust. 7 uprawnienia określone w ust. 1 niniejszego artykułu wykonywane są zgodnie z prawem krajowym i obejmują przynajmniej prawo do:

a) posiadania dostępu do każdego dokumentu w jakiegokolwiek formie oraz do otrzymywania kopii;

[...]

d) żądania wydania rejestrów połączeń telefonicznych i rejestrów przesyłu danych;

[...]”

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE

Artykuł 23 ust. 2 lit. g i h)

„W celu wykonywania swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia właściwe organy posiadają zgodnie z prawem krajowym co najmniej uprawnienia w zakresie nadzoru i czynności wyjaśniających do:

[...]

- g) żądania wydania istniejących nagrań rozmów telefonicznych, komunikacji elektronicznej lub zapisów danych o ruchu przechowywanych przez firmy inwestycyjne, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe;
- h) w przypadku uzasadnionego podejrzenia naruszenia i gdy takie rejestry mogą mieć znaczenie dla czynności wyjaśniających w sprawie naruszenia art. 14 lit. a) lub b) lub art. 15 – żądania, w zakresie dozwolonym prawem krajowym, wydania istniejących zapisów danych o ruchu przechowywanych przez operatora telekomunikacyjnego;

[...]

2. *Przepisy krajowe*

Code monétaire et financier (kodeks pieniężny i finansowy)

Artykuł L-621-10 akapit pierwszy

„Gdy jest to niezbędne do prowadzenia czynności wyjaśniających lub kontroli, organy prowadzące czynności wyjaśniające i kontrolerzy mogą żądać udostępnienia wszelkich dokumentów niezależnie od nośnika, na jakim zostały utrwalone. Organy prowadzące czynności wyjaśniające mogą również żądać udostępnienia oraz przekazania kopii danych zatrzymywanych i przetwarzanych przez operatorów telekomunikacyjnych na podstawie art. L. 34-1 code des postes et des communications électroniques (kodeksu poczty i łączności elektronicznej) i przez usługodawców, o których mowa w art. 6 ust. I pkt 1 i 2 loi n° 2004-575 du 21 juin 2004 pour la confiance dans l'économie numérique (ustawy nr 2004-575 z dnia 21 czerwca 2004 r. o zaufaniu w gospodarce cyfrowej)”.

Code des postes et des communications électroniques (kodeks poczty i łączności elektronicznej)

Artykuł L.34-1

„[...]

II. Operatorzy łączności elektronicznej [...] są obowiązani do usuwania lub anonimizowania wszystkich danych o ruchu, z zastrzeżeniem przepisów ust. III [...].

[...]

III. Do celów wykrywania, stwierdzania i ścigania przestępstw w rozumieniu prawa karnego [...] działania zmierzające do usunięcia lub anonimizowania określonych kategorii danych technicznych mogą zostać odroczone na okres maksymalnie jednego roku. [...]

Artykuł R.10-13

„Na mocy art. L.34-1 ust. III operatorzy łączności elektronicznej obowiązani są zatrzymywać do celów wykrywania, stwierdzania i ścigania przestępstw następujące dane:

- a) informacje umożliwiające identyfikację użytkownika;
- b) dane dotyczące używanych końcowych urządzeń komunikacyjnych;
- c) cechy techniczne oraz datę, godzinę i czas trwania każdego połączenia;
- d) dane dotyczące żądanych lub wykorzystywanych usług dodatkowych i ich dostawców;
- e) dane umożliwiające identyfikację odbiorcy lub odbiorców połączenia”.

Cour de cassation (sąd kasacyjny) wyjaśnia, że wspomniane dane dotyczące połączeń są to dane generowane lub przetwarzane w następstwie połączenia, odnoszące się do okoliczności tego połączenia oraz do użytkowników usługi, z wyłączeniem jakichkolwiek wskazówek co do treści przekazów.

V. Zwięzły opis okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 3 W dniu 22 maja 2014 r. zostało wszczęte sądowe postępowanie przygotowawcze w sprawie czynów zakwalifikowanych jako przestępstwa wykorzystania informacji poufnych i paserstwa.
- 4 W następstwie zawiadomienia dokonanego w dniach 23 i 25 września 2015 r. przez sekretarza generalnego Autorité des marchés financiers (urzędu ds. rynków finansowych zwanego dalej „AMF”), do którego zostały załączone materiały pozyskane w toku czynności wyjaśniających przeprowadzonych przez ten niezależny organ publiczny, zawierające między innymi dane osobowe dotyczące korzystania z linii telefonicznych, postępowanie przygotowawcze zostało rozszerzone na papiery wartościowe spółek CGG, Airgas i Air Liquide oraz wszelkie związane z nimi instrumenty finansowe, przy czym dotyczyło ono czynów objętych tą samą kwalifikacją prawną oraz pomocnictwa, korupcji i prania pieniędzy.
- 5 Zbierając dane dotyczące wspomnianego korzystania z linii telefonicznych, funkcjonariusze AMF działali na podstawie art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego).
- 6 Skarżący, który w dniu 29 maja 2017 r. został postawiony w stan oskarżenia pod zarzutem wykorzystania informacji poufnych w związku z czynami dotyczącymi papierów wartościowych spółki Airgas i związanych z nimi instrumentów finansowych, w dniu 28 listopada 2017 r. wniósł środek zaskarżenia od przeprowadzonych czynności procesowych.

- 7 Chambre de l'instruction de la cour d'appel de Paris (izba śledcza sądu apelacyjnego w Paryżu) rozstrzygnęła w przedmiocie tego wniosku wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r.
- 8 Skarżący wniósł kasację od tego wyroku.
- 9 Na cztery zarzuty, jakie zostały przez niego podniesione, pierwszy, trzeci i czwarty zostały oddalone w wyroku odsyłającym i nie mają znaczenia z punktu widzenia niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
- 10 Drugi z podniesionych przez niego zarzutów dotyczy naruszenia art. 6 i 8 Europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC), art. 15 dyrektywy 2002/58, art. 7, 8, 11, 52 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, art. L. 34-1 i R. 10-13 code des postes et des communications électroniques (kodeksu poczty i łączności elektronicznej), art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) w brzmieniu wynikającym z ustawy nr 2013-672 z dnia 26 lipca 2013 r., art. 591 i 593 code de procédure pénale (kodeksu postępowania karnego), ujmowanej całościowo zasady pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej i zasady lojalności procesowej w zakresie pozyskiwania dowodów.

VI. Zasadnicze argumenty skarżącego w postępowaniu głównym

- 11 Skarżący kwestionuje zaskarżony wyrok z tego powodu, że oddalono w nim zarzut niezgodności art. 34-1 code des postes et des communications électroniques (kodeksu poczty i łączności elektronicznej) i art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) z dyrektywą 2002/58 i z art. 8 EKPC.
- 12 Skarżący podnosi, że Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 2 października 2018 r. *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, pkt 35) orzekł, iż „art. 15 ust. 1 w związku z art. 3 dyrektywy 2002/58 należy interpretować w ten sposób, że do zakresu stosowania tej dyrektywy należy nie tylko środek ustawodawczy, który nakłada na dostawców usług łączności elektronicznej obowiązek zatrzymywania danych o ruchu i danych o lokalizacji, lecz również środek ustawodawczy dotyczący dostępu organów krajowych do danych zatrzymywanych przez owych dostawców”.
- 13 W wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., *Tele2 Sverige i Watson i in.* (sprawy połączone C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że przy stosowaniu art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 „należy [...] założyć, że środki krajowe, które są w nim wymienione, takie jak te dotyczące zatrzymywania danych w celu zwalczania poważnej przestępczości, wchodzą w zakres stosowania tej dyrektywy” (pkt 73). Przyjmując, że kwestionowane przepisy krajowe nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy 2002/58 w oparciu o argumentację, że „[...] TSUE wydaje się wyłączać je spod działania przepisów art. 1 ust. 3 dyrektywy”, izba śledcza nie uwzględniła wykładni tej dyrektywy dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości.

- 14 W tym samym wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. *Tele2 Sverige i Watson i in.* Trybunał orzekł, że art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 „stoi [...] na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu przewidującemu do celów zwalczania przestępczości uogólnione i nieodróżnicowane zatrzymywanie wszystkich danych o ruchu oraz danych dotyczących lokalizacji wszystkich abonentów i zarejestrowanych użytkowników wszystkich środków łączności elektronicznej” [pkt 112]. W związku z tym uregulowanie krajowe musi „zawierać jasne i dokładne reguły dotyczące zakresu i sposobu stosowania rozpatrywanego środka związanego z zatrzymywaniem danych, a także ustanawiać minimalne zabezpieczenia” oraz „winno w szczególności wskazywać okoliczności i warunki, w których środek związany z zatrzymywaniem danych może zostać zastosowany tytułem prewencji, co pozwoli zagwarantować, by środek ów ograniczał się do tego, co jest absolutnie konieczne” [pkt 109]. Poza tym niezbędne jest, aby zatrzymywanie danych spełniało „obiektywne kryteria określające związek między danymi, które mają być zatrzymywane, a realizowanym celem” oraz przesłanki materialne, które powinny „umożliwiać określenie rzeczywistego zakresu środka, a w konsekwencji – grona objętych nim osób” [pkt 110]. Zatem odmawiając usunięcia danych dotyczących połączeń telefonicznych skarżącego zebranych przez AMF na podstawie art. L. 34-1 i R. 10-13 *code des postes et des communications* (kodeksu poczty i łączności elektronicznej), izba śledcza naruszyła wymogi wynikające z tego orzecznictwa, ponieważ zastosowane przez nią przepisy regulują uogólnione i nieodróżnicowane zatrzymywanie danych stanowiące poważną ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego i nie przewidują jakiegokolwiek zabezpieczenia w celu ograniczenia stosowania środków polegających na zatrzymaniu danych do osób lub do danych, które istotnie mają związek z poważną przestępczością.
- 15 W tym samym wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. *Tele2 Sverige i Watson i in.* (sprawy połączone C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że skoro „środki ustawodawcze, o których mowa w art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 muszą [...] »podlegać stosownym zabezpieczeniom«, [...] środek taki powinien ustanawiać jasne i dokładne reguły określające, w jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami dostawcy usług łączności elektronicznej powinni udzielać właściwym organom władz krajowym dostępu do tych danych” [pkt 117]. Zatem odmawiając usunięcia danych dotyczących połączeń telefonicznych skarżącego, które zostały przekazane przez operatorów telefonii funkcjonariuszom AMF prowadzącym czynności wyjaśniające na podstawie art. L. 621-10 *zdanie drugie code monétaire et financier* (kodeksu pieniężnego i finansowego), izba śledcza naruszyła art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, ponieważ wspomniane przepisy krajowe nie ustanawiają żadnych ograniczeń w korzystaniu przez tych funkcjonariuszy z prawa do żądania przekazania im danych zatrzymanych i przetwarzanych przez operatorów telekomunikacyjnych i nie przewidują „zabezpieczeń, które mogłyby zapewnić pogodzenie, na zasadzie równowagi, prawa do poszanowania życia prywatnego z zapobieganiem przypadkom naruszania porządku publicznego i ściganiem sprawców naruszeń”, jak zaznaczyła *Conseil constitutionnel* (rada

konstytucyjna) uznając te przepisy za niezgodne z konstytucją (Wyrok nr 2017-646/647, priorytetowe pytanie o zgodność z konstytucją z dnia 21 lipca 2017 r.).

- 16 Skarżący podnosi, że jakakolwiek ingerencja organu publicznego w prawo do poszanowania życia prywatnego powinna być niezbędna i proporcjonalna. Izba śledcza nie mogła, nie naruszając art. 8 Europejskiej konwencji praw człowieka, odmówić usunięcia danych dotyczących połączeń telefonicznych skarżącego, ponieważ dane te zostały zatrzymane przez operatorów telefonii, a następnie przekazane funkcjonariuszom AMF prowadzącym postępowanie wyjaśniające, na podstawie przepisów prawa krajowego, które nie ustanawiają dostatecznych zabezpieczeń w celu ograniczenia nadużyć.

VII. Uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 17 Aby oddalić zarzut niezgodności z prawem międzynarodowym podniesiony w stosunku do art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) i art. L. 34-1 code des postes et communications électroniques (kodeksu poczty i łączności elektronicznej) w związku z wymogami dyrektywy 2002/58 interpretowanej w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, skład orzekający izby śledczej, przypominawszy okoliczności, w jakich zostały zebrane dane osobowe, stwierdził, że art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego), który przyznaje upoważnionym funkcjonariuszom organu administracji zobowiązanym do zachowania tajemnicy służbowej uprawnienie do uzyskania dostępu do danych dotyczących połączeń telefonicznych, nie wydaje się sprzeczny z art. 15 ust. 1 wspomnianej dyrektywy.
- 18 Izba śledcza przyjęła, że to samo dotyczy przepisów art. L.34-1 code des postes et communications électroniques (kodeksu poczty i łączności elektronicznej), z uwagi na ograniczenia nałożone przez art. R. 10-3 ust. I zarówno jeśli chodzi o dane, jakie mają być zatrzymywane przez operatorów, jak i jeśli chodzi o okres ich przechowywania.
- 19 Izba śledcza podkreśla, że art. 23 ust. [2] lit. h) rozporządzenia nr 596/2014 w sprawie nadużyć na rynku umożliwia właściwym organom żądanie, w zakresie dozwolonym prawem krajowym, wydania istniejących zapisów danych o ruchu przechowywanych przez operatora telekomunikacyjnego, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia art. 14 lit. a) lub b) (dotyczącego zakazu wykorzystywania informacji poufnych lub usiłowania wykorzystywania informacji poufnych oraz rekomendowania innej osobie lub nakłaniania jej do wykorzystywania informacji poufnych) lub art. 15 (dotyczącego zakazu manipulacji na rynku), i gdy zapisy takie mogą mieć znaczenie dla czynności wyjaśniających w sprawie naruszenia.
- 20 Na tej podstawie izba śledcza dochodzi do wniosku, że nieważność w żadnym razie nie mogłaby wynikać ze stosowania przepisów, które są zgodne z rozporządzeniem europejskim, będącym aktem prawa europejskiego wiążącym w

całości i mającym bezpośrednio zastosowanie w porządkach prawnych państw członkowskich względem wszystkich podmiotów prawa.

- 21 Uzasadniając wnioski zawarte w kasacji od zaskarżonego wyroku, skarżący twierdzi zasadniczo, że zbieranie danych na podstawie przytoczonych wyżej przepisów, które regulują uogólnione i niezróżnicowane zatrzymywanie danych, stanowiło naruszenie przepisów wspomnianej dyrektywy 2002/58/WE, zgodnie z jej wykładnią dokonaną przez Trybunał oraz że przepisy art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) w brzmieniu wynikającym z ustawy z dnia 26 lipca 2013 r. nie określają żadnych ograniczeń w korzystaniu przez funkcjonariuszy AMF prowadzących czynności wyjaśniające z prawa do żądania przekazania im zatrzymanych danych.
- 22 Avocat général [rzecznik generalny Cour de Cassation] twierdzi w tym względzie, że niezbędne jest przedłożenie Trybunałowi dwóch pytań, z których pierwsze dotyczy zgodności z prawem międzynarodowym przesłanek zatrzymywania przez prywatnych operatorów danych osobowych dotyczących połączeń, a drugie przesłanek dostępu do tych danych przez AMF uregulowanego we wspomnianym art. L. 621-10 w brzmieniu mającym wówczas zastosowanie, uwzględniając przepisy rozporządzenia nr 596/2014 o nadużyciach na rynku i wynikające z niego zobowiązania państw członkowskich, które to rozporządzenie uchyliło dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/6 z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku.
- 23 Skarżący twierdzi w replice, że nie ma potrzeby kierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału, ponieważ wypowiedział się on już w jasny sposób na temat znaczenia dyrektywy 2002/58.
- 24 Z analizy zarzutu wynika konieczność dokonania rozróżnienia pomiędzy zasadami dostępu do danych dotyczących połączeń a zasadami ich zatrzymywania.

a) W przedmiocie dostępu do danych dotyczących połączeń

- 25 W wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Tele2 Sverige i Watson i in. (sprawy połączone C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 w związku z art. 7, 8 i 11 oraz art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że „*stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowań krajowych dotyczących ochrony i bezpieczeństwa danych o ruchu i danych o lokalizacji [...] które to przepisy, w ramach zwalczania przestępczości, nie ograniczają tego dostępu jedynie do celów walki z poważną przestępczością, nie uzależniają przyznania tego dostępu od uprzedniej kontroli sądowej lub niezależnego organu administracyjnego i nie ustanawiają wymogu, aby dane te były przechowywane na obszarze Unii*” (pkt 125).

- 26 Z kolei Conseil constitutionnel (rada konstytucyjna) wyrokiem z dnia 21 lipca 2017 r. uznała art. L. 621-10 akapit pierwszy code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) za niezgodny z konstytucją z tego powodu, że procedura dostępu udzielanego AMF obowiązująca w czasie zaistnienia okoliczności faktycznych sprawy naruszała prawo do poszanowania życia prywatnego chronione na mocy art. 2 Deklaracji praw człowieka i obywatela. Uznając jednakże, że natychmiastowe uchylenie kwestionowanych przepisów miałoby zbyt daleko idące skutki, Conseil constitutionnel (rada konstytucyjna) odsunęła w czasie to uchylenie na dzień 31 grudnia 2018 r. Ustawodawca, wyciągając wnioski z tego stwierdzenia niezgodności z konstytucją, wprowadził ustawą nr 2018-898 z dnia 23 października 2018 r. nowy art. L. 621-10-2 ustanawiający obowiązek uzyskania przez funkcjonariuszy AMF prowadzących czynności wyjaśniające uprzedniego zezwolenia na każdorazowy dostęp do danych dotyczących połączeń, wydanego przez niezależny organ administracji nazywany „kontrolerem wniosków o dostęp”.
- 27 Ze względu na odsunięcie w czasie skutków wyroku Conseil constitutionnel (rady konstytucyjnej) należy uznać, że nie można stawiać zarzutu nieważności w oparciu o niezgodność z konstytucją przepisów prawa mających zastosowanie w czasie zaistnienia okoliczności faktycznych sprawy. Natomiast mimo że zgodnie z art. L. 621-1 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego), zarówno w jego brzmieniu mającym zastosowanie w czasie dokonania spornych czynności, jak i w obecnym, AMF jest „niezależnym organem publicznym”, umożliwienie jego funkcjonariuszom prowadzącym czynności wyjaśniające uzyskania danych dotyczących połączeń bez uprzedniej kontroli sądu albo innego niezależnego organu administracji nie było zgodne z wymogami wynikającymi z art. 7, 8 i 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w myśl ich wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości.
- 28 Jedyne pytanie, jakie powstaje, dotyczy możliwości odsunięcia w czasie skutków niezgodności art. L. 621-10 code monétaire et financier (kodeksu pieniężnego i finansowego) z prawem międzynarodowym.

b) W przedmiocie zatrzymywania danych dotyczących połączeń

- 29 W wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r., Tele2 Sverige i Watson i in. (sprawy połączone C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970) Trybunał orzekł, że art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 w związku z art. 7, 8 i 11 oraz art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, iż „stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu przewidującemu do celów zwalczania przestępczości uogólnione i nieodróżnicowane zatrzymywanie wszystkich danych o ruchu oraz danych dotyczących lokalizacji wszystkich abonentów i zarejestrowanych użytkowników wszystkich środków łączności elektronicznej” (pkt 112).
- 30 W niniejszej sprawie dostęp do zatrzymanych danych uzyskał AMF, który miał podejrzenia, że doszło do wykorzystania informacji poufnych oraz do nadużyć na

rynku, które w prawie karnym wypełniają znamiona kilku poważnych przestępstw, i dla skuteczności prowadzonych przez siebie czynności wyjaśniających miał potrzebę skonfrontowania różnych danych zatrzymywanych w pewnych okresach czasu, co pozwoliło wykryć wymianę informacji poufnych między kilkoma rozmówcami świadczącą o istnieniu naruszających prawo praktyk w tej dziedzinie.

- 31 AMF prowadzi te czynności wyjaśniające w wykonaniu zobowiązań nałożonych na państwa na mocy dyrektywy 2003/6, która wymaga od nich wyznaczenia jednego organu administracyjnego, którego uprawnienia zdefiniowane w art. 12 ust. 2 lit. d) obejmują żądanie wydania „rejestrów połączeń telefonicznych i rejestrów przesyłu danych”.
- 32 Rozporządzenie nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku, które od dnia 3 lipca 2016 r. zastąpiło wspomnianą dyrektywę, ustanawia, jak wynika z jego art. 1 „wspólne ramy regulacyjne dotyczące wykorzystywania informacji poufnych, bezprawnego ujawniania informacji poufnych i manipulacji na rynku [...], a także środki mające zapobiegać nadużyciom na rynku w celu zapewnienia integralności rynków finansowych w Unii oraz poprawy ochrony inwestorów i zwiększenia zaufania do tych rynków”.
- 33 Rozporządzenie to przewiduje w art. 23 ust. 2 lit. g) i h), że organ właściwy może żądać wydania istniejących nagrań rozmów telefonicznych, komunikacji elektronicznej lub zapisów danych o ruchu przechowywanych przez firmy inwestycyjne, instytucje kredytowe lub instytucje finansowe.
- 34 Może on również żądać, w zakresie dozwolonym prawem krajowym, wydania istniejących zapisów danych o ruchu przechowywanych przez operatora telekomunikacyjnego, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia art. 14 lit. a) lub b) (dotyczącego wykorzystywania informacji poufnych i bezprawnego ujawniania informacji poufnych) lub art. 15 (dotyczącego manipulacji na rynku), i gdy zapisy takie mogą mieć znaczenie dla czynności wyjaśniających w sprawie naruszenia.
- 35 W tym akcie prawnym podkreślono również (motyw 65), że dane dotyczące połączeń stanowią istotne, a niekiedy jedyne dowody przy wykrywaniu i udowodnianiu wykorzystywania informacji poufnych i manipulacji na rynku, ponieważ można dzięki nim zidentyfikować osobę odpowiedzialną za rozpowszechnienie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji lub ustalić, że dane osoby kontaktowały się w określonym czasie oraz że istnieje powiązanie między co najmniej dwiema osobami.
- 36 W rozporządzeniu zwrócono uwagę, że wykonywanie takich uprawnień może stanowić poważną ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, miru domowego i komunikowania się, w związku z czym nałożono na państwa obowiązek ustanowienia wystarczających i skutecznych zabezpieczeń przed nadużyciami poprzez ograniczenie wspomnianych uprawnień wyłącznie do

sytuacji, w których są one niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia czynności wyjaśniających w poważnych przypadkach, w których nie istnieją równoważne środki pozwalające na uzyskanie takich samych rezultatów, z czego wynika, że pewne nadużycia na rynku, których dotyczy ten akt prawny, powinny być uważane za poważne przestępstwa (motyw 66).

- 37 W niniejszej sprawie informacje poufne mogące charakteryzować materialny element naruszających prawo praktyk rynkowych miały z definicji charakter ustny i utajniony.
- 38 Powstaje zatem pytanie, jak pogodzić art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 w związku z art. 7, 8 i 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, z wymogami wynikającymi z przytoczonych wcześniej przepisów dyrektywy 2003/6 i rozporządzenia 596/2014.
- 39 Ze względu na precedensowy pod względem prawnym i faktycznym charakter sprawy, wydaje się, że istniejące orzecznictwo nie daje niezbędnych wskazówek, aby odpowiedzieć na to pytanie, tak że nie można uznać, iż prawidłowe stosowanie prawa Unii jest tak oczywiste, iż nie pozwala na żadne uzasadnione wątpliwości. W związku z tym należy skierować pytania do Trybunału Sprawiedliwości.
- 40 Gdyby w związku z udzieloną przez Trybunał Sprawiedliwości odpowiedzią Cour de cassation (sąd kasacyjny) miał uznać, że francuskie przepisy dotyczące zatrzymywania danych dotyczących połączeń są niezgodne z prawem Unii, wskazane wydaje się zadanie pytania o dopuszczalność tymczasowego utrzymania w mocy skutków tych przepisów dla uniknięcia niepewności prawa i umożliwienia wykorzystania wcześniej zebranych i zatrzymanych danych do jednego z celów wskazanych w tych przepisach.
- 41 Należy zatem zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z przedstawionymi wyżej pytaniami prejudycjalnymi.